Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescă. Manuscripte nu se retrimită!
Birourile de anunciuri:
Brașovu, piața mare Nr. 22
Inserate mai primescă în Viena Rudolfă Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Henric Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulă inserțiunilorů: o seria garmondă pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

„Gazeta“ ese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése luni 6 fl., Pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe șése luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 261. Brașovŭ, Lunĭ, Marțĭ, 26 Noemvre (8 Decemvre). 1891.

Brașovŭ, 25 Noemvre st. v.

Mai de multe-orĭ ni-s'a întêmplatŭ sĕ audimŭ, când la adresa nóstră de-adreptulŭ, când la adresa unora, orĭ altora dintre corespondenții noștri, dându-se sfaturĭ din partea unorŭ organe, orĭ membri singuraticĭ din clerŭ, ca sĕ nu ne mai amestecămŭ „în afacerile altora“, cu alte cuvinte: sĕ-i lăsămŭ pe ei în pace și sĕ nu mai criticămŭ scăderile ivite pe têrêmulŭ școlarŭ, orĭ bisericescŭ, căcĭ acésta este tréba Consistoriului, care scie sĕ aplaneze lucrurile și fără a mai face gură mare prin gazete.

După principiulŭ acesta, pe câtŭ de naivŭ, pe atâta de ridiculŭ, ar urma, ca pressa numai decâtŭ sĕ se abstină dela orĭ-ce critică seriósă, căcĭ décă afacerile școlare și bisericescĭ suntŭ tréba Consistórielorŭ și numai lorŭ li-se cuvine a se ocupa cu ele, atuncĭ și afacerile judecătorescĭ suntŭ tréba ministerielorŭ de justiție, cele militare suntŭ tréba ministerielorŭ de rĕsboiu, cele administrative suntŭ tréba autorităților administrative, și așa mai departe, căcĭ nicĭ într'o țéră nu se află vre-o institutiune publică, care sĕ nu fiă pusă sub îngrijirea cuiva; cu tóte acestea însĕ, aceștĭ îngrijitorĭ rĕsponsabilĭ ai bunurilorŭ publice nicăirĭ nu suntŭ scutițĭ de sub controlulŭ pressei.

Cum se póte déră, ca tocmai din sînulŭ clerului românescŭ sĕ se audă pretenții atâtŭ de ridicule, ca noi sĕ nu ne amestecămŭ „în afacerile altora“?

Décă unŭ organŭ naționalŭ s'ar amesteca pentru esemplu în cestiunile curatŭ dogmatice ale bisericei, atuncĭ am mai înțelege sĕ i-se dică, că s'a amestecatŭ „în afacerile altora“, căcĭ acésta este o cestiune, care-i privesce mai multŭ pe preoțĭ.

Dér décă noi ne amestecăm în cestiunile privitóre la institutiunile nóstre naționale, precum este șcóla și biserica, deși acestea stau sub îngrijirea și rĕspunderea autoritățilorŭ nóstre școlare și bisericescĭ, este absurdŭ a dice, că ne-amŭ amesteca „în afacerile altora.“

Acestea nu suntŭ „afacerile altora“, ci suntŭ afacerile nóstre ale tuturora, suntŭ bunurile nóstre naționale, alŭ cărora proprietarŭ nu este numai clerulŭ, ci este națiunea întrégă, este massa poporului, ér clerulŭ figuréză mai multŭ numai ca îngrijitorŭ și administratorŭ alŭ acestorŭ bunurĭ naționale.

Noi nu vorbimŭ aicĭ de demnitatea ordului, ci vorbimŭ de conducere, de partea administrativă a chiămărei clerului nostru. In acéstă privință raportulŭ în care se află clerulŭ nostru față cu poporulŭ sĕu, este raportulŭ funcționarului față cu proprietarulŭ.

Precum proprietarulŭ are dreptulŭ de a controla activitatea funcționarului sĕu și a-i cere socotéla pentru isprăvile făcute, așa are și poporulŭ dreptulŭ de-a controla activitatea clerului sĕu și a-i cere socotéla.

Astfelŭ stândŭ lucrulŭ, ar trebui sĕ fiă cineva cu totulŭ orbitŭ de patima unei domnirĭ arbitrare și absolutistice pentru ca sĕ nu recunóscă, că unŭ organŭ naționalŭ ca alŭ nostru, a căruia misiune este de-a apĕra bunurile poporului și de-a promova interesele naționale pe tóte terenele, nu numai că are dreptulŭ, dér este și datorŭ a controla activitatea clerului nostru și în casurĭ de lipsă a-lŭ trage la rĕspundere înaintea marelui forŭ alŭ opiniunei publice.

Nu mai e lipsă s'o spunemŭ, că décă prin sbiciuirea scăderilorŭ noi împlinimŭ o datorință, și încă o datorință din cele mai sânte, nu mai puținŭ îșĭ împlinescŭ o datorință și toțĭ acei corespondențĭ ai nostri, carĭ prin raporturĭ conscențióse ne aducŭ la cunoscință aceste scăderĭ.

De aceea amŭ privitŭ și vomŭ privi totdéuna ca o procedere din cele mai condamnabile urmărirea corespondenților lealĭ și conscențioșĭ cu scopulŭ de a-i terorisa. Corespondenții, prin descoperirea fidelă a scăderilorŭ, îșĭ împlinescŭ o datorință, pe care ar trebuì sĕ și-o împlinéscă totŭ Românulŭ cărturarŭ și pentru care ei merită, nu urmărire și terorisare, ci stimă și recunoscință din partea tuturorŭ ómenilorŭ iubitorĭ de adevĕrŭ și dreptate.

CRONICA POLITICĂ.

— 25 Noemvre (7 Dec.)

— Lui „Kreuzzeitung“ i-se anunță din Viena, că din însărcinarea Maj. Sale, **archiducele Leopold a călĕtoritŭ** sĕptĕmâna trecută **la Constantinopolŭ la Sultanulŭ** cu scopŭ de a-i împrăscia tóte acele îngrijirĭ, ce au născutŭ neîncredere în Sultanulŭ față cu tendințele politicei orientale a Austro-Ungariei. După opinia cercurilorŭ politice rusescĭ, călĕtoria achiducelui Leopold nu va provoca nicĭ o schimbare în politica Turciei.

— **Față de călĕtoriile lui Giers** în străinătate, corespondentulŭ din Petersburg alŭ diarului „Nord“, dice că în întrégă Rusia ele au produsŭ o generală mulțumire și suntŭ privite, ca unŭ evenimentŭ norocitŭ în politica Rusiei. Visita flotei francese la Kronstadt a născutŭ óre carĭ îngrijirĭ în publiculŭ europénŭ față cu susținerea păcei. De aceea Rusia a aflatŭ de bine a trimite pe Giers în străinătate pentru a lămuri situațiunea. Ministrulŭ președinte italianŭ a inițiatŭ întêlnirea dela Monza și findcă Giers nu avea nimicŭ de a ascunde, bucurosŭ s'a învoitŭ sĕ satisfacă curiosității bĕrbaților de statŭ din tripla alianță. Pasulŭ dela Monza l'a îndemnat pe Giers sĕ mérgă și la Parisŭ, unde sĕ vină în atingere cu bărbații de statŭ francesĭ, ceea ce nu va contribui decâtŭ la binele acestorŭ două state, fiindŭ-că cu ocasia acestei visite s'a lămuritŭ ceea ce era mai înainte nehotărîtŭ. Visita lui Giers în Parisŭ dă mare importanță și declarațiilorŭ de pace ce le-a făcutŭ elŭ înaintea bĕrbaților de statŭ germanŭ.

— Cu privire la **Rusia, România și tripla alianță**, diarulŭ francesŭ „l'Eclair“ aduce următórea convorbire, ce se dice, că a avut'o unŭ importantŭ omŭ de statŭ rusŭ cu corespondentulŭ numitului diarŭ, în călĕtoria sa dela Reni la Bucurescĭ. Politicianulŭ rusŭ dise, că „pentru România este o nefericire, că are pe tronŭ unŭ suveranŭ germanŭ, care este unŭ „agentŭ“ alŭ împĕratului Germaniei, tocmai așa cum principele de Coburg este unŭ agentŭ alŭ Austriei. Prevĕdêndu-se unŭ rĕsboiu cu Rusia, Austria a promisŭ României și Bulgariei marĭ rĕsplătirĭ. Bulgaria, adecă, se va proclama de independentă și dela principatŭ se va ridica la rangulŭ de regatŭ și i-se va ceda chiar și Dobrogea. României i-s'a promisŭ întrégă Basarabia. E fórte probabilŭ, dise mai departe politicianulŭ rusŭ, că îndată la isbucnirea rĕsboiului Austro-Ungaria va ocupa Sêrbia, lucru pentru care va trebui sĕ ia din armatele ei celŭ puținŭ 100,000 soldațĭ. Suntŭ convinsŭ, că Rusia este în stare de a infrunta singură în modŭ victoriosŭ intreita alianță.“

Cestiunea papală.

De când cu discursulŭ lui Zallinger în dieta austriacă, care a provocatŭ rĕspunsulŭ categoricŭ alŭ ministrului Kalnoky, cestiunea papală este discutată cu multŭ focŭ în camera italiană. Rĕspunsulŭ ministrului Kalnoky, pe care l'am comunicatŭ și noi în resumatŭ în unulŭ din numerii trecuțĭ ai foiei nóstre, n'a pre mulțămitŭ pe Italienĭ. Ministrulŭ președinte italianŭ, di Rudini, a și fostŭ interpelatŭ în causă de deputații italianĭ

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

(17)

Cerșitórea dela Ponts des Arts.

Novelă de Vilhelm **Hauff**; trad. de *Cornel Scurtu.*

Cetindŭ scrisórea, tinĕrulŭ credea, că viséză din nou, elŭ se uita cu neîncredere împrejurŭ, că óre nu cumva fantasia l'a amăgitŭ, și că trăesce într'o lume de visurĭ; dér obiectele din giurulŭ sĕu, foișorulŭ binecunoscutŭ, banca, arborii, castelulŭ din depărtare: tóte stau ca și mai înainte, elŭ era decĭ deșteptŭ, nu visa. Și óre aceste rêndurĭ esistau în adevĕrŭ, nu erau unŭ chipŭ alŭ fantasiei sale? „Póte voescŭ sĕ facă o glumă cu mine?“ se întreba tinĕrulŭ; „da, de sigurŭ: tóte vinŭ dela Iosefa; óre nu cumva și vedenia aceea va fi fostŭ numai o mască?“

Infășurândŭ érășĭ hârtia, simțì inelulŭ, care fusese ascunsŭ în epistolă. Ilŭ scóse cu curiositate și privindu-lŭ, devenì palidŭ. Nu, acesta celŭ puținŭ nu era o amăgire, era acelașĭ inelŭ, pe care-lŭ dăduse fetei în acea nópte, când îșĭ luase dela ea rĕmasŭ bunŭ pentru totdéuna.

Orĭ câtŭ de aplicatŭ era elŭ în primulŭ momentŭ sĕ crédă în lucrurĭ supranaturale, totușĭ idea, că are unŭ semnŭ dela iubita ființă și că acésta e aprópe de dênsulŭ, ilŭ încântà atâtŭ de multŭ, încâtŭ nu se mai gândea la cuvintele din epistolă; elŭ nu se îndoia nicĭ unŭ momentŭ, că o va găsi, duse inelulŭ la busele sale, eșì apoi repede din foișorŭ și privirile sale umblau prin tóte locurile din grădină, ca sĕ afle pe scumpa sa ființă. Dér elŭ căutà înzadarŭ; întrebà pe lucrátorii din grădină, pe servitorii din castelŭ, că nu cumva au vĕdutŭ vre-o străină? Ei rĕspunseră, că n'au vĕdutŭ nimicŭ. Abătutŭ și necapabilŭ de nicĭ o gândire, venì elŭ la masă; înzadarŭ căuta Faldner motivulŭ, de ce privirile sale suntŭ atâtŭ de tulburate, înzadarŭ ilŭ întrebà Iosefa, că óre e încă de erĭ atâtŭ de posomorîtŭ. — „Mi-s'a întêmplatŭ ceva“, rĕspunse elŭ, „ceea ce trebue sĕ o numescŭ o minune, décă nu s'ar ridica rațiunea mea în contra credinței deșerte.“

29.

Incidentulŭ acesta ciudatŭ și cuvintele din scrisóre, pe carĭ le cetise de decĭ de orĭ pe di, ilŭ făcură pe tînĕrulŭ Fröben cu totulŭ melancolicŭ. Incepù sĕ se gândéscă, că e óre cu putință, ca ființe supranaturale sĕ între în viéța muritorilorŭ. De câte-orĭ nu rîse elŭ de acei fantasticĭ, carĭ credeau, ca într'o evangeliă, în vedenii, în vestitorĭ din alta lume, în genii protectorĭ, carĭ încungiură pe ómenĭ. De câte-orĭ nu le arătà elŭ lorŭ chiar și imposibilitatea psichică a credinței, că ființe fără trupŭ parŭ visibile, că facŭ cutare séu cutare lucru. Dér aceea ce i-s'a întêmplatŭ lui, cum putea elŭ óre sĕ o tălmăcéscă? Adese-orĭ îșĭ lua hotărîrea, sĕ uite totulŭ, sĕ nu se mai gândéscă de locŭ la aceste, și în momentulŭ următorŭ sĕ chinuia, fiindcă amintirile îi steteau érășĭ viu înaintea ochilorŭ sĕi; mai lămuritŭ ca orĭ când i-se păreau lui érășĭ trăsurile feței ei, elŭ dór le vĕduse când s'a întorsŭ ea lângă colțulŭ acela; elŭ vĕduse gura ei fragedă, obrajii aceia trandafirii, acea bărbiă și acelŭ gâtŭ delicatŭ.

Elŭ scóse tabloulŭ sĕu, asĕmĕnà trăsură de trăsură, acoperì cu mâna ochii și fruntea damei, și era fața frumósă a fetei, ce privea prin semi-masca!

Elŭ se dusese în diminéța următóre érășĭ în foișorŭ, pentru-că Iosefa era prea multŭ ocupată, încâtŭ sĕ se pótă întreținé cu dênsulŭ. Elŭ cetì și în decursulŭ cetirei se ocupa într'una cu idea că va veni ea óre. Arșița dela ameadĭ ilŭ ameți, numai cu greu se puté ținé a fi deșteptŭ; elŭ cetea cu zelŭ și cu încordare, dér pe încetulŭ pe încetulŭ 'i se lăsà capulŭ înapoi, cartea 'i cădŭ din mână și adormí.

Aprópe cam în acelașĭ timpŭ, ca erĭ se deșteptà, dér nu vĕdŭ nicăirĭ nicĭ o ființă cu vĕlulŭ verde, îi venì sĕ zîmbéscă cum de a așteptat'o, se sculà tristŭ și nemulțămitŭ, pentru ca sĕ mérgă în castelŭ. Atuncĭ vĕdŭ lângă sine o batistă albă, pe care nu-șĭ aducea aminte sĕ o fi pusŭ acolo, elŭ o privî mai cu deamĕruntulŭ și observà, că e una din batistele acelea, pe carĭ trebuia sĕ le cóse fata și pe care o puse bine ca pe o reliciviă. „Sĕ fiă acésta din nou unŭ semnŭ?“ Elŭ desfăcŭ și căutà, că óre nu suntŭ ascunse câte-va șirurĭ acolo? — Era gólă, dér într'unŭ colțŭ alŭ cârpei descoperì totușĭ câte-va litere, carĭ erau cusute ca numele sĕu: frumosŭ stetea acolo cuvintele aceste: *Pentru totdéuna*! „Așadéră totŭ a fostŭ aici!“ esclamà tînĕrulŭ supĕratŭ. „Și am trebuitŭ sĕ dormŭ tocmai atuncĭ când a fostŭ ea aicĭ? De ce-mĭ dă ea unŭ nou semnŭ?

anticlericalĭ. Rudini a rĕspunsŭ în modŭ liniştitorŭ, dér cu tóte astea combatanţii sĕi nu suntŭ de locŭ mulţumiţĭ cu declaraţiile lui şi ale lui Kalnoky.

In rĕspunsulŭ, ce l'a datŭ marchisulŭ di Rudini în şedinţa dela 22 Noemvre v. ḑise, că nu înţelege în ce chipŭ a putută fi pusă érăşĭ în discusiune în camera italiană cestiunea puterii temporale a Papei, care se părea mórtă şi îngropată de multŭ timpŭ. Puterea temporală a Papei, ḑise di Rudini, a căḑută de când trupele francese au părăsită Roma, ba chiar înainte de acţiunea militară a Italiei. Diplomaţiei decĭ nu-i mai rĕmâne, decâtŭ sĕ resolve problema raporturilorŭ papalităţii cu catolicismulŭ şi statele catolice.

Lucrulŭ mai de căpetenie, continuă marchisulŭ di Rudini, era atitudinea Franciei şi a Austriei. Francia, care era angajată într'o luptă titanică nu putea sĕ se intereseze pré multŭ şi sĕ se ocupe cu cestiunea papală. Atitudinea Austriei însĕ a fostŭ totdéuna decisivă şi sinceră amicală, cum o probézā acésta şi raportulŭ lui Minghetti delegatulŭ italianŭ la Viena. Austria a declaratŭ, că este firmŭ hotărîtă a nu se amesteca în acéstă cestiune şi nicĭ nu va oferi bunele ei serviţii.

Când legea dela 13 Maiu 1871, ḑise mai departe Rudini, s'a comunicatŭ diferitelorŭ cabinete, situaţia Italiei ar fi fostŭ una din cele mai grave, déCă guvernele străine ar fi ridicatŭ obiecţiunĭ; ér déCă din potrivă ele ar fi aprobat'o, cestiunea papală ar fi luatŭ unŭ caracterŭ internaţionalŭ. In casulŭ acesta Austria érăşĭ avea o specială însemnătate; ea a declaratŭ, că păzindŭ principiulŭ neintervenirei, nu póte sĕ formuleze o adesiune legei garanţiilorŭ; astfelŭ Austria a fostŭ cea dintâi, care voia sĕ proclame caracterulŭ inrernŭ alŭ legei garanţiilorŭ.

Rudini ḑise apoi, că privitorŭ la discursulŭ lui Kalnoky, d-lŭ Cavalotti a omisŭ două puncte principale: celŭ dintâiu, declaraţia lui Kalnoky, că nu înţelege sĕ se ocupe de cestiune; alŭ doilea, că nu mai puţinŭ nu înţelege sĕ ofenseze sentimentele italiane.

De altmintrelea se scie fórte bine, că déCă unitatea Italiei ar fi ameninţată, atuncĭ Austria cu soldaţii sĕi ar fi alăturea cu Italia.

Rudini a mai declaratŭ în şedinţa dela 5 Dec., că nu va suferi nicĭodată amesteculŭ puterilorŭ străine în afecerile interne ale statului.

La declaraţia acésta deputatulŭ *Cavalotti* a rĕspunsŭ, că se simte fericitŭ auḑindu-o, regretă însĕ, că în parlamentulŭ italianŭ se preţuescŭ pré multŭ aliaţii, pe când alte ţerĭ suntŭ mai puţinŭ curtenitóre faţă cu Italia.

SCIRILE ḐILEI.

— 25 Noem. (7 Decem.)

Dieta ungară, după cum spunŭ foile din Budapesta, se redeschide aḑĭ 7 Decemvre n.

***

Delegaţiunile s'au închisŭ Joia trecută la 2 óre d. a. când s'a ţinută ultima şedinţă.

***

† **Ex-împĕratulŭ Don Pedro**, după cum anunţă o telegramă din Parisŭ, a murită acolo, Vinerĭ spre Sâmbătă nóptea la 12 óre şi 40. m. Don Pedro de Alcantara din ramura Burbonilorŭ albĭ, înrudită fórte aprópe cu casa Portugaliei, s'a născutŭ la 20 Noemvre (2 Decemvre) 1825. Don Pedro fostulŭ împĕratŭ alŭ Brasiliei a guvernatŭ acéstă monarchiă cu multă prudenţă. Din causă că fiica şi ginerele sĕu contesa şi contele d'Eu s'au încungiuratŭ de-o camarilă, care a provocatŭ marĭ nemulţumirĭ, au contribuitŭ sĕ schimbe forma de guvernament a Brasiliei. Detronatŭ şi esilatŭ fiindŭ Don Pedro trăia o viéţă retrasă în Francia, dér era multŭ respectatŭ şi adeseorĭ încungiuratŭ de sincere simpatii pentru iubirea ce-a arătat'o pururea faţă cu sciinţele şi artele frumóse. In timpulŭ din urmă, din incidentulŭ rĕsbunării generalului Fonseca, era vorba de restaurarea lui în fruntea statului. Don Pedro a suferitŭ multŭ de picióre. Elŭ a murită în etate de 66 anĭ.

***

Influenza în Budapesta. Scirĭ sosite din Budapesta spunŭ, că influenza bântuie şi în Budapesta. In spitalulŭ Rokus suntŭ instalaţĭ deja mai mulţĭ individĭ infectaţĭ de acéstă bólă.

***

Ministru duelantŭ. Se telegrafiézā din Atena, că în 4 l. c. ministrulŭ de marină grecescŭ a avutŭ unŭ duelŭ cu pistolulŭ. Contrarulŭ ministrului a fosu deputatulŭ Boubouli, ofiţerŭ de marină de rangŭ înaltŭ. S'a schimbatŭ câte trei glónţe, dér n'a rĕmasŭ rănitŭ nicĭ unulŭ.

***

„Femeile nóstre" va fi titlulŭ unui volumŭ, care va apăré în curêndŭ la Bucurescĭ şi va conţiné schiţe literare despre scriitórele şi artistele române mai cunoscute. Femeile de care se va ocupa volumulŭ suntŭ: Matilda Poni, Veronica Miele, Aristiţa Romanescu, Iulia Haşdĕu, Lucreţia Suciu, Smara, Elisa Mustea, Economŭ, Ana Ciupagea etc. Volumulŭ negreşitŭ va oferi o lectură interesantă; de aceea va fi bine primitŭ de cătră cei ce se interesézā de progresulŭ nostru literarŭ.

***

Publicistŭ românŭ premiatŭ în străinătate. Foile din Parisŭ spunŭ, că d lŭ Gh. Bengescu, ministrulŭ plenipotenţiarŭ românŭ la Bruxella a primitŭ dela academia francesă o medaliă de aurŭ şi unŭ premiu de 500 lei pentru lucrările sale literare. D-lŭ Bengescu a obţinutŭ acestŭ premiu pentru volumulŭ alŭ IV-lea alŭ lucrărei sale „Bibliografiu opurilorŭ lui Voltaire" pentru alŭ căruĭ I volumŭ a primitŭ suntŭ trei anĭ unŭ altŭ premiu de 2000 lei.

***

Emigrărĭ din Dobrogea. Fóia bucurescian㠄Rumänischer Lloyd" aduce scirea, că vre-o 600 Tătarĭ din Dobrogea şi-ar fi părăsitŭ locuinţele, refugiându-se la Constantinopolŭ. Causa se ḑice că este unŭ falsŭ sgomotŭ de rĕsboiu, ce s'ar fi rĕspânditŭ cu rea intenţiă printre nisce individĭ interesaţĭ a cumpĕra averile mobile şi imobile ale Tătarilorŭ.

***

Nobil noi. Foilei din Budapesta înregistrézā scirea, că Maj. Sa monarchulŭ, la propunerea ministrului, a datŭ titlu de nobilŭ fraţilorŭ Burchard Konrad şi Gustav.

***

„Buna credinţă" este titlulŭ unui nou ḑiarŭ de ḑi, ce-a apărutŭ ḑilele acestea în Bucurescĭ.

***

Sir Drumond Wolf, ministrulŭ plenipotenţiarŭ alŭ Engliterei în Bucurescĭ, după cum anunţă foile de dincolo, a fostŭ recomandatŭ ca ministru plenipotenţiarŭ la Roma.

***

Spionĭ condamnaţĭ. In 28 Noemvre n. s'a sfîrşitŭ procesulŭ spionilorŭ rusescĭ *Popper* tatălŭ şi fiulŭ. Pertractarea n'a fostŭ publică. Bernhard Popper, de 70 de anĭ, neguţorŭ de profesiune din Lukawitz în Boemia, a fostŭ condamnatŭ la $1^1/_2$ anŭ închisóre, ér Richard Popper, fiulŭ, în etate de 27 de anĭ, la doi anĭ închisóre.

Inaugurarea şcólei de fetiţe din Şimleu.

Sĕlagiu, 4 Decemvre n. 1891.

Domnule Redactor! Erĭ în 3 Decemvre n. c. s'a sĕvîrşitŭ cu mare solemnitate inaugurarea şcólei de fetiţe din Şimleu, alŭ căreia decursŭ daţi-mĭ voia d-le Redactorŭ, sĕ lŭ descriu în colónele scumpei nóstre „Gazete". Inainte de ce a-şĭ înşira însĕ decursulŭ solemnităţilorŭ, aflu cu cale a face o mică revistă asupra istoricului acestei şcóle române.

Prea este cunoscutŭ, că bravele femei române din Sĕlagiu, cedând curentului culturalŭ alŭ seculului luminelorŭ, în anulŭ 1881 s'au însufleţitŭ pentru ideia de a se întruni într'o reuniune numită: „Reuniunea femeilorŭ române din Sĕlagiu"; acéstă reuniune, deşi cam anevoiosŭ, căcĭ „totŭ începutulŭ este greu" din anŭ în anŭ şi ḑilnicŭ a progresatŭ, încâtŭ la 7 anĭ, graţiă demnului bărbat alŭ Sĕlagiului, d-lŭ Andreiu Cosma, — şi-a vĕḑutŭ cu multă bucuriă realisatŭ unulŭ din măreţele ei scopurĭ, căcĭ şcóla de fetiţă multŭ dorită s'a şi deschisŭ sub direcţiunea d-lui Andreiu Cosma şi sub conducerea dómnei învĕţătóre Maria Lăpuşteanŭ m. Lazarŭ, absolventă a şcólei pedagogice din Clusiu, care îşĭ împlinesce chiămarea sa cu multŭ zelŭ, nelăsândŭ nimicŭ de doritŭ.

„Reuniunea femeilorŭ române" deschiḑêndŭ acésta şcólă, şi-a închiriatŭ o casă, care sĕ servéscă ca sală de propunere şi cuartirŭ învĕţătórei. La trei anĭ după deschiderea şcólei de fetiţe, adecă aḑĭ, avemŭ mângâierea sufletéscă de a ne făli cu o frumósă casă, pe păreţii căreia cu marĭ litere stă scrisŭ: „Şcólă de fete"; acésta s'a cumpĕratŭ cu preţulŭ de 2300 fl. şi e aşeḑată într'unŭ locŭ de frunte, în nemijlocită apropiere de piéţa Şimleului. Acesta este meritul d-lui Andreiu Cosma şi alŭ câtorva eminenţĭ bărbaţĭ ai Sĕlagiului. Nu va puté scrie nimenĭ istoria Sĕlagiului, istoria acestei şcóle de fetiţe, fără a nu pune în loculŭ celŭ mai de frunte numele bravului bărbatŭ românŭ d-lŭ Andreiu Cosma, alŭ căruia nume este atâtŭ de strînsŭ unitŭ cu acésta şcólă română, şi cu tóte celelalte aşeḑeminte culturale, cum: „Reuniunea femeilor române din Sĕlagiu", „Reuniunea învĕţătorilorŭ românĭ" din acéstă judeţŭ, „Despărţĕmêntulŭ alŭ XI. alŭ Asociaţiunei transilvane", „Silvania", institutŭ de creditŭ şi economii din Şimléu şi altele. Dér lasŭ altuia mai competentŭ şi mai aprigŭ la condeiu, sĕ descrie meritele acestui mare bărbatŭ alŭ nostru şi ale celoralalţĭ adevĕraţĭ românĭ şi fiiĭ ai Sĕlagiului, ca: d-nii George Popŭ de Băsescĭ, vicarulŭ Barbolovicĭ, părintele protopopŭ Teodorŭ Popŭ din Orteleŭ, G. Serbu, Dr. Nichita, Cocianu, părintele protopopŭ Coroianu, părintele Pătcaşŭ, G. Filepŭ, advocatŭ ş. a., carĭ formézā mândra pleiadă de aḑĭ a Românismului puternicŭ din classica Silvaniă.

Sĕ începŭ decĭ cu descrierea solemnităţilorŭ sĕvêrşite cu prilejulŭ inaugurării numitei şcóle. Diminéţa la 9 óre părintele vicarŭ Alimpiu Barbolovicĭ din Şimleu, fiindŭ şi de altfelŭ sĕrbătóre, a sĕvîrşitŭ s. liturgiă, asistatŭ şi de preotulŭ Bălibanu, fiindŭ de faţă unŭ frumosŭ publicŭ inteligentŭ din locŭ, precum şi alţĭ credincioşĭ de pe la sate.

După sĕvîrşirea s. liturgiĭ, amŭ mers cu toţii dela s. biserică la inaugurânda şcólă de fete, unde Rvds. d-nŭ Alimpiu Barbolovicĭ, asistatŭ de părintele A. Vicaşiu din Hidigŭ şi de preotulŭ A. Bă-

---

Pentru ce repeţesce cuvintele aceste triste, carĭ şi atuncĭ şi erĭ m'au făcutŭ nenorocitŭ?"

Şi astăḑĭ întrebă pe servitorĭ dearêndulŭ, că óre n'a fostŭ în grădină o persónă străină? Ei negară unanimŭ, şi bĕtrânulŭ grădinarŭ ḑise, că de trei óre n'a fostŭ nimenĭ în grădină, decâtŭ dómna casei.

„Şi cum era ea îmbrăcată?" întrebă Fröben, surprinsŭ într'unŭ modŭ ciudatŭ. „Ah d-le, mĕ întrebĭ prea multŭ," rĕspunse bĕtrânulŭ, „ea era îmbrăcată în haine elegante, dér acésta nu o potŭ descrie; când trecŭ pe lângă mine dede din capŭ în modŭ amicalŭ şi ḑise: „„Bună ḑiua Iacobe!""

Fröben trase pe bĕtrânulŭ la o parte: „Te conjurŭ", şoptĭ elŭ, nu „purta unŭ vĕlŭ verde? Nu avea nisce ochelarĭ marĭ şi verḑĭ?"

Bĕtrânulŭ îlŭ privea cu neîncredere şi dândŭ din capŭ ḑise: „Nisce ochelarĭ negri? Se pórte dómna ochelarĭ negri? Ei, Dumneḑeule, unde te gândescĭ D-ta, ea are ochĭ atâtŭ de negri, ca şi o căprióră, şi sĕ pórte pe nasŭ nisce ochelarĭ, cu respectŭ fiă ḑisŭ, nisce ochelarĭ marĭ şi negri, ca cum pórtă femeile bĕtrâne, când mergŭ în biserică, ca sĕ sune mai frumosŭ când cântă? Nu d-le, trebue sĕ-ţĭ alungĭ din capŭ astfelŭ de idei rele; şi nu o lua în nume de rĕu, pune-ţĭ o pălăriă în capŭ, pe acésta arşiţă, căcĭ poţĭ căpăta insolaţiune."

Astfelŭ vorbi bĕtrânulŭ şi se duse mai departe dândŭ din capŭ, celoralalţĭ servitorĭ le făcŭ semnŭ şi punêndŭ degetulŭ arătătorŭ la frunte, le dete sĕ înţelégă, că domnului óspe nu-i prea stau bine lucrurile în crerĭ. Nicĭ acum nu veni Fröben la altŭ resultatŭ, decâtŭ că purtarea acelei fete, pe care o iubea atâtŭ de ferbinte, nu o póte înţelege şi joculŭ acesta enigmaticŭ cu durerea sa, cu dorulŭ sĕu, îlŭ preocupa atâtŭ de multŭ, încâtŭ îi scăpau din vedere multe, ce altă-dată i-ar fi trasŭ atenţiunea. Iosefa veni la masă cu ochii roşii de plânsŭ; baronulŭ era rĕu dispusŭ şi monotonŭ, şi părea, că şĭ vêrsă foculŭ, ce-i zăcea la inimă, prin câte-o înjurătură asupra bucătăriei celei rele a căsei. Nefericita femeiă răbdă tóte în tăcere, ea arunca din când în când câte-o privire fugitivă asupra lui Fröben, ca şi când ar căuta ajutorŭ şi mângâere; ah, ea nu observă, cum bărbatulŭ ei spiona aceste privirĭ, cum fruntea sa se colora mai tare în roşu, când întâlnea ochii ei pe drumulŭ acesta. Pe dinaintea ochilorŭ lui Fröben treceau tóte acestea, ca nisce lucrurĭ obicĭnuite; elŭ nu-şĭ dădŭ măcarŭ ostenélă, sĕ întrebe pe Iosefa despre causa acestei înfuriărĭ. Elŭ nu observă, că ea e mai reservată faţă de elŭ în presenţa baronului Faldner; elŭ atribuia indispoziţia acésta ocupaţiunei obicĭnuite a amicului sĕu, care în ḑilele următóre îlŭ sili sĕ mérgă pe moşiă, prin pădure şi prin câmpurĭ, şi sĕ petrécă aprópe timpul întreg cu mĕsurărĭ şi calcule. Intr'o diminéţă însĕ, când Faldner îlŭ aştepta deja gata de plecare, pretextă o mică indisposiţiune, pentru ca sĕ scape de aceste escursiunĭ neplăcute pe câmpŭ; când însĕ elŭ aminti, că trebue sĕ-i mai cetéscă ceva Iosefei, totuşĭ ar fi trebuitŭ sĕ-i bată la ochĭ, că Faldner strigă supĕratŭ: „Nu, sĕ nu mai cetéscă nimicŭ, nimicŭ. Tóte lucrurile mergŭ de unŭ timpŭ încóce anapoda. Ce folosŭ amŭ de acolo, déCă ea are în capŭ astfelŭ de idei din romane, după cum am observatŭ deja. Cetesce singurŭ pentru tine, dragŭ Fröben, şi nu-mĭ lua în nume de rĕu, déCă-i dau altă direcţiune femeei mele. După dejunŭ, Iosefa, vei merge în grădină, acolo sĕ scoţĭ verdeţurĭ, după aceea fii atâtŭ de bune sĕ te ducĭ la preotulŭ, eştĭ de multŭ dature cu o visită." Ḑicêndŭ aceste, 'şĭ luă biciuşca de călăritŭ şi plecă.

— „Ce va sĕ ḑică acésta? Ce are astăḑĭ?" întrebă Fröben uimitŭ, pe tînĕra femeiă, care abia îşĭ putea înăbuşi lacrimile.

— „O, elŭ e ca totdéuna", rĕspunse ea, fără ca sĕ-lŭ privéscă „Presenţa d-tale l'a scosŭ câtva timpŭ din văgaşulŭ sĕu obicĭnuitŭ; d-ta veḑĭ că elŭ e acum ca şi mai înainte."

— „Dér, pentru Dumneḑeu", strigă elŭ supĕratŭ „trimite o servitóre în grădină!"

— „Nu potŭ", ḑise ea resolută, „trebue sĕ vĕdŭ însă-mĭ; elŭ voesce astfeliu."

— „Şi visita la preotulŭ?"

— „Trebue sĕ o facŭ. D-ta ai auḑitŭ, că trebue sĕ o facŭ; sĕ lăsămŭ acestea... Dér d-ta", continua Iosefa, „d-ta,

libanŭ, a începutŭ sĕvîrşirea ceremonielorŭ sacre, rostindŭ cu multă elocinţă şi cunoscuta-i oratoriă o prea frumósă vorbire în care a accentuat scopulŭ adunării şi scopulŭ şcólei din punctŭ de vedere religiosŭ şi naţionalŭ; ér mai târḑiu secretarulŭ „Reuniunei femeilorŭ române sĕlăgene“, d-lŭ Andreiu Cosma, rostì discursulŭ de înaugurare a şcólei de fete rugatŭ fiindŭ spre acésta da către d-na presidentă a „Reuniunei“, Clara Maniu n. Coroianu.

La sĕvîrşirea ceremonielorŭ sacre şi la rostirea discursurilorŭ au fostŭ de faţă d-nele: Clara Maniu n. Coroianu, presidenta Reuniunei, Maria Cosma n. Dragoşŭ, vice-presidentă, Nichita din Zĕlau, Orosŭ şi Marcuşŭ, Lazarŭ şi vĕd. Lăpuşteanŭ din Şimleu, vĕd. Vicaşŭ, d na Vicaşŭ din Hidigŭ, Roşca şi altele, pe carĭ mi-a fostŭ cu neputinţă a mi-le însĕmna; apoi d-rele: Aurelia Cosma, Sabina Maniu din Şimleu, Eugenia Nichita din Zĕlau şi altele precum şi tóte elevele şcólei române în numĕrŭ de aprópe 30; apoi afară de cei ce au funcţionatŭ într'unŭ modŭ séu altulŭ, au mai fostŭ de faţă d-nii: Dr. Nichita, Maniu advocatŭ, Marcuşŭ, Drd. Maniu, Lazarŭ, protopopulŭ Roşca, pictorulŭ Branŭ, Diamandi ş. a., apoi mulţime de ţĕranĭ şi ţĕrance şi de pe la sate chiar, sĕmnŭ, că este desvoltată şi în ţĕrănime consciinţa naţională şi sciu ce însĕmnătate are o şcólă de fete română.

Mai însemnŭ, că din partea autorităţii civile din oraşŭ a luatŭ parte primarulŭ Şimleului, d. Genosy, precum şi inspertorulŭ şcolarŭ alŭ comitat. Sĕlagiu, d. Kerekes.

După sĕvêrşirea ceremoniilorŭ sacre, ne-amŭ depărtatŭ, întrunindu-ne, care la ospitala mésă a Sfinţiei Sale Părintelui Vicarŭ, care la ceea a d-lui Andreiu Cosma şi I. Maniu.

Terminŭ de-ocamdată cu cuvintele frumóse ale d-lui Andreiu Cosma: „...tu, femeiă, poţĭ fi unŭ sóre şi ferice de tine, décă într'adevĕrŭ eştĭ unŭ sóre; ér voi, bărbaţilorŭ, priviţĭ în femeile vóstre lumina sórelui vostru, ce începe a luci totŭ mai splendidŭ pe cerulŭ adese acoperitŭ cu norĭ alŭ poporului românŭ, revĕrsândŭ cultură, fericire, bucuriă şi firma speranţă în viitorŭ stralucitŭ.“

A. B.

Dela Cenadulŭ-ungurescŭ.

In cestiunea scandalurilorŭ dela Cianadulŭ ungurescŭ, despre care s'a făcutŭ atâta svonŭ în pressa română dela noi, suntemŭ rugaţĭ a da locŭ următorului raportŭ, pe care-lŭ primimŭ dela 11 locuitorĭ românĭ din acea comună:

On. D-le Redactorŭ! In fóia „Tribuna“ Nr. 233 din a. c., în resortulŭ cronicei se spune, că trimisulŭ comisarŭ consistorialŭ părintele protopopŭ Moise Borşianu, care a ignoratŭ legea, fù închisŭ în cocina porcilorŭ din ocolulŭ şcólei prin locuitorii românĭ din comuna Cianadului-ungurescŭ, în ḑiua alegerii de învĕţătorŭ. In Nr. 237 se rectifică, că nu protopopulŭ, ci părintele asesorŭ consistorialŭ Ioanŭ Cióră a fostŭ închisŭ în coteţŭ. In fine în Nr. 252 se publică estrase scurte atâtŭ din plânsórea lui Vasiliu Marianuţŭ şi consoţii, câtŭ şi din raportulŭ D-lui asesorŭ consistorialŭ Ioanŭ Cióră. Mai tare ne surprinde transcrisulŭ vice-comitelui şi raportulŭ pretorelui către vice-comitele. Gluma ventilată prin ḑiare, deşi cu acte oficióse, s'a prea îngroşatŭ, — e rîndulŭ nostru alŭ Românilorŭ din Cenadulŭ-ungurescŭ, a intra în acţiune, a descrie onoratului publicŭ adevĕrulŭ purŭ şi a demasca pe cei vinovaţĭ.

Pacea a domnitŭ în comuna nóstră şi înţelegerea cea bună, că Românii sunt ómenĭ blânḑĭ, uşorŭ de conduşĭ la totŭ ce e bunŭ şi salutarŭ; — dér acéstă pace nu cu ocasiunea alegerei de învĕţătorŭ s'a tulburatŭ, ci ea datéză mai de multŭ.

In comuna Cenadulŭ-ungurescŭ locuiescŭ Românĭ, Sêrbĭ şi Ungurĭ; trăiescŭ toţĭ la olaltă în bună armoniă. Românii însĕ se distingŭ prin aceea, că înaintéză materialminte pe ḑi ce merge. Singuraticĭ, Românĭ într'unŭ intervalŭ de 17 anĭ, s'au îmbogăţitŭ cu peste 1000 jugĕre cat. de pămêntŭ. In acestŭ intervalŭ au despăgubitŭ pe coreligionarii Sêrbĭ din biserica şi şcóla comună cu 12,000 fl. Au renoitŭ biserica cu 3200 fl. Au renoitŭ ambele şcóle cu 1200 fl. Au ziditŭ o sală de învĕţămêntŭ cu 1000 fl. Au cumpĕratŭ o casă şi unŭ întravilanŭ golŭ cu 820 fl. Au cumpĕratŭ 100 jugĕre cat. pămêntŭ cu 17,000 pentru biserică. Au dăruitŭ pentru seminariulŭ din Aradŭ 600 fl., şi adĭ — deşi înainte de asta cu 17 anĭ comuna nóstră bisericéscă abia a dispusŭ de unŭ fondŭ de 600 fl. — are unŭ fondŭ curatŭ de peste 50,000 fl.

Şi la acéstă înaintare gigantică a Românilorŭ, notarulŭ comunalŭ Iosifŭ Hegedüs nu se uita cu ochĭ bunĭ; a începutŭ a urî pe gazde, cu deosebire pe acei fruntaşĭ, carĭ erau şi suntŭ devotaţĭ învĕţătorului nostru Ambrosiu Coste, carele ni-a fostŭ şi este conducĕtorŭ în tóte afacerile nóstre bisericescĭ şcolare şi fundaţionalĭ. Din contră, iubesce pe aceia, carĭ suntŭ contrarii acestora, abunăóră pe preotul Ierosimŭ Luţai, pe judele comunalŭ Georgiu Uncu, pe juratulŭ Petru Luţai, pe epitropulŭ primarŭ Stefanŭ Pantea şi pe Terenţie Luţiai, pe carĭ îi vomŭ face cunoscuţĭ onoratului publicŭ cetitorŭ mai la vale.

Suntemŭ siliţĭ a face o descriere cam lungă, că numai aşa suntemŭ în posiţiune a informa pe onoratulŭ publicŭ cetitorŭ despre adevĕrata stare a lucrurilorŭ din comuna nóstră, unde întru adevĕrŭ s'ar puté ḑice, că adĭ domnesce anarchia. (Va urma.)

Literatură.

Prospectŭ de abonamentŭ la „Nopţĭ de érnă“

novele pentru poporŭ.

In restimpŭ de câţĭva anĭ amŭ publicatŭ prin diferite foi literare unele „novele poporale“. Scopulŭ meu a fostŭ desvoltarea gustului de cetitŭ la poporulŭ nostru.

Ca unulŭ, ce amŭ trăitŭ în mijloculŭ acestui poporŭ, amŭ observatŭ nĕcasurile, obiceiurile, dorinţele şi frământările, prin carĭ trece elŭ; acestea observaţii le-amŭ pusŭ în novelele mele, ce doriamŭ sĕ ajungă ér la acestŭ iubitŭ poporŭ, — pe care inteligenţa românéscă dătóre este a-lŭ deştepta şi conduce pe calea binelui şi a frumosului.

Acum, sub titlulŭ *„Nopţĭ de érnă“* voescŭ a aduna unele din acestea novele, a le pune lângă altele nepublicate încă, în o broşură separată, ca astfelŭ mai uşorŭ sĕ mĭ ajungŭ scopulŭ susŭ amintitŭ.

Eşirea acestei broşurĭ de sub tiparŭ însĕ numai aşa se póte realisa, décă Onoratulŭ publicŭ românescŭ mĕ va sprigini şi îva lăţi în poporŭ acéstă carte.

Preţulŭ de abonamentŭ alŭ *„Nopţilorŭ de érnă“* e 1 fl. v. a., pentru abonaţĭ cu porto postalŭ cu totŭ, se va tipări cu ortografia fonetică şi va da o carte de celŭ puţinŭ 15 cóle de tiparŭ formatŭ 8⁰.

Pentru a mĕ puté orienta relativŭ la numĕrulŭ esemplarelorŭ, rogŭ cu totŭ respectulŭ pe acei ce voescŭ a avé aceste novele sĕ binevoiéscă a retrimite cóla subscrisă séu a mĕ avisa prin corespondinţă celŭ multŭ până în 1-ma Ianuarie st. n. 1892 cu adresa în Murĕş-Gheşia (M.-Gezse) posta: M.-Ludas, pe mine, séu pe d-lŭ Andreiu Todoranŭ proprietarulŭ tipografiei „Aurora“ în (Szamosujvár) Gherla.

Eu din parte-mĭ promitŭ, că îndată ce voiu dispune de nrulŭ recerutŭ de abonenţĭ, acésta lucrare va fi sub presă şi se ve distribui acelora, carĭ îmĭ vorŭ trimite séu mie séu d-lui Todoranŭ din Gherla preţulŭ mai susŭ amintitŭ — încă înainte de a se tipări — lucru care la vremea sa se va face cunoscutŭ pe cale ḑiaristică.

Acelorŭ dintre On. abonaţĭ, carĭ numai se vorŭ insinua, dér nu vorŭ trimite înainte preţulŭ de abonamentŭ, li-se va speda opulŭ cu rambursă. In modulŭ acesta însĕ va costa cu 36—46 cr, spesele postalĭ mai multŭ. Domnii colectanţĭ vorŭ primi totŭ alŭ 5-lea esemplarŭ gratis.

Murĕş-Gheşia, 20 Noemvre 1891.

George Simu.

ULTIME SCIRĬ.

Bucurescĭ, 6 Decemvre. „Timpulŭ“ de adĭ scrie: D-lŭ Lascarŭ Catargiu a fostŭ chiămatŭ adĭ la palatŭ, în urma demisiunei oficiale a cabinetului Florescu. Compunerea ministeriului din partea d-lui Lascarŭ Catargiu nu va întêmpina nicĭ o dificultate în formarea lui şi va fi fórte repede constituitŭ cu elemente conservatóre.

DIVERSE.

Sfêrşitulŭ unui balŭ. — In timpulŭ rĕboiului franco-spaniolŭ din anii dela 1808 până la 1814, generalulŭ D'Espana dĕdù ordinŭ unui croitorŭ din Berga, (Catalonia) sĕ pregătéscă până la unŭ anumitŭ timpŭ unŭ însemnatŭ numĕrŭ de uniforme. Croitorulŭ rĕspunse însĕ că nu póte da gata uniformele până la terminulŭ fixatŭ, pentru că ḑise dênsulŭ, nu póte găsi destule cusătorese. Espana anunţă după aceea unŭ mare balŭ pentru o anumită ḑi. Sosindŭ séra de balŭ, mai tóte dómnele din oraşŭ se aflau în sala de balŭ. De odată sala fu încunjuraţă de soldaţĭ, carĭ întrândŭ în sală, sepulsară pe bărbaţĭ şi declarară dómnelorŭ înmărmurite, că nu potŭ părăsi casa mai înainte de ce vorŭ fi cusutŭ numĕrulŭ necesarŭ de uniforme. Indată după aceea sosì croitorulŭ cu ómenii sĕi, carĭ purtau pe umerii lorŭ bucăţile croite pentru uniforme, şi după cincĭ minute tóte dómnele în locŭ sĕ danseze, erau ocupate cu cusutulŭ. Astfelŭ timpŭ de trei ḑile, hrănindu-se numai cu pâne şi apă, ele trebuiră, în plină toaletă de balŭ, sĕ ţină aculŭ în mână

(„B. Cr.“)

Causele pleşuviei. D-lŭ N. e fórte pleşuvŭ şi spune amicilorŭ sĕi în următorulŭ modŭ causa pleşuviei sale: „Acésta e unŭ lucru fórte simplu! Când eram tînĕrŭ şi femea mea mĕ trăgea pe sfóră, îmĭ smulgeamŭ pĕrulŭ, şi când începuiu eu sĕ tragŭ pe sfóră pe nevastă-mea, atuncĭ îmĭ smulse pĕrulŭ din capŭ!“

O familiă otrăvită cu ciupercĭ. Joia trecută familia şefului de staţiă din Feugarolles (Francia) se dusese sĕ culégă ciupercĭ de pe câmpŭ, carĭ au fostŭ mâncate la masa de séră. In timpulŭ nopţii, întregei familii îi venise rĕu, atuncĭ şefulŭ staţiei trimise imediatŭ după unŭ doctorŭ. A doua ḑi, ciupercile fiindŭ constatate ca veninóse, mediculŭ ordonà vomitive. Cu tóte îngrijirile date, o fetiţă de vre-o şése anĭ încetà din viéţă, a doua ḑi ér Sâmbătă de asemenea a încetatŭ din viéţă unŭ băiatŭ de doi-spre-ḑece anĭ. Tatălŭ, muma şi o altă fată în etate de şése spre-ḑece anĭ suntŭ într'o stare desnădăjduită. Doctorulŭ a declaratŭ, că numai Dumneḑeu îi póte scăpa, făcêndŭ vre-o minune.

Cea mai grea femeiă. In oraşulŭ Traubring din Bavaria a muritŭ ḑilele acestea dómna Tröbstl, care abia a fost de 41 de anĭ, şi deja îşĭ câştigà renumele europénŭ, că dênsa e cea mai grea femeiă pe întregŭ continentulŭ nostru. In primăvéra anului 1890 a trasŭ în cumpănă 4 măjĭ 30 de funţĭ, ér puţinŭ înainte de a muri a trasŭ 5 măjĭ întregĭ. Mai interesantŭ este, că mânile, piciórele, şi capulŭ acestei puternice femei au fostŭ într'o măsură de grăsime de totŭ normală. Imormêntarea ei a fostŭ împreunată cu greutăţĭ, întru-câtŭ din etagiu sicriulŭ a trebuitŭ sĕ fiă lăsatŭ în josŭ pe scândurĭ, ér de josŭ până la carulŭ funebru a trebuitŭ sĕ fiă transportatŭ pe rotile, din causă că ómenii nu puteau biruì cu puterea lorŭ acéstă greutate. Rĕposata s'a bucuratŭ în Traubring de o stimă mare şi până la mórte ea a fostŭ totŭ sănĕtósă.

Cursulu pieţeĭ Braşovŭ

din 7 Decemvre st. n. 1891.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.26	Vênd.	9.30
Argintŭ românescŭ -	„	9.20	„	9.25
Napoleon-d'orĭ - -	„	9.32	„	.—
Lire turcescĭ - -	„	—.—	„	—.—
Imperialĭ - - - -	„	.—	„	.—
Galbinĭ - - - - -	„	5.50	„	5.58
Scris. fonc. „Albina“ 6⁰/₀		101.—	„	—.—
„ „ „ 5⁰/₀	„	99.50	„	—.—
Ruble rusescĭ - - -	„	112.—	„	114.—
Mărcĭ germane - -	„	57.50	„	58.—

Discontulŭ 6—8⁰/₀ pe anŭ.

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

amiculŭ meu, îmĭ parĭ de câteva ḑile schimbatŭ nu mai eştĭ aşa de veselŭ, aşa de intimŭ ca mai înainte. Óre nu'ţĭ mai place aicĭ? Óre bărbatulŭ meu, séu chiar eu, sĕ fiu causa indisposiţiunei d-tale?“

Fröben se simţì perplesŭ; elŭ era p'aci sĕ-i mărturiséscă amicei sale întêmplările ciudate din grădină, dér ideia, sĕ se espună înaintea tinerei femei, îlŭ reţinù.

— „D-ta sci“, ḑise elŭ, „că în ḑilele din urmă am primitŭ epistole din S. Şi décă aparŭ indispusŭ, apoi numai epistolele singure pórtă vina.“

Ea-lŭ privì cu îndoiélă; părea, că unŭ rĕspunsŭ se ivesce pe buzele ei, dér cetindŭ în privirile amicului o lipsă de încredere şi simţindu-se prin acésta ofensată, se convulsionară buzele ei şi dĕdură rĕspunsulŭ înapoi; ea trase tăcută clopoţelulŭ, poruncì camerierei ei, sĕ-i aducă pălăria şi umbrela şi plecà apoi în grădină la lucru, fără ca sĕ-lŭ invite sĕ o urmeze.

Când tînĕrulŭ, după câteva óre, se coborî asemenea în grădină şi întrebà de Iosefa, i-se spuse, că s'a dusŭ la preotulŭ. Elŭ se duse în foişorŭ şi se puse josŭ vâcnindu-i inima. Astăḑĭ îşĭ propusese, ca sĕ nu dórmă. „Totuşĭ vrĕu sĕ vĕḑŭ“, ḑise elŭ în sine, „că óre fiinţa acésta, care mĕ înconjură în modŭ atâtŭ de misteriosŭ, are încă unŭ alŭ treilea semnŭ pentru mine? Mĕ voiu face, că aţipescŭ şi, pe viéţa mea, décă va veni érăşĭ, o voiu prinde şi-mĕ voiu uita de ce natură este ea.“

Elŭ cetì, până la umiéḑĭ; apoi se puse josŭ şi închise ochii. Adese-orĭ voia sĕ-lŭ apuce somnulŭ, dér aşteptarea, neliniştea şi voinţa sa tare, îlŭ ţinură deşteptŭ. Sĕ fi şeḑutŭ culcatŭ ca la o jumĕtate de óră, când frunḑele foişorului făşăiră. Elŭ deschise puţinŭ ochii şi vĕḑù cum două mânĭ albe desfacŭ cu precauţiune crengile, de sigurŭ pentru că se oferea o privelisce către celŭ ce durmia. Apoi scârţăiră în nisipŭ paşĭ linĭ, de totŭ linĭ. Elŭ se uita pe ascunsŭ spre întrarea foişorului şi inima părea, că-i plesnesce de o nerăbdare plină de bucuriă, când vĕḑù o fată cu o manta şi pălăriă négră, cu vĕlulŭ verde datŭ îndĕrĕtŭ, ér masca era legată peste partea superióră a feţei ei frumóse.

(Va urma.)

Cursulŭ la bursa din Viena
din 5 Decemvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	104.—
Renta de hârtiă 5%	100.95
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	116.80
dto argintŭ	97.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	111.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisunei]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	—.—
Bonurĭ rurale ungare	90.20
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Imprumutulŭ cu premiulŭ unguresců	136.25
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	129 25
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ unguresců	—.—
Renta de hârtiă austriacă	91.65
Renta de argintŭ austriacă	91.35
Renta de aurŭ austriacă	108.25
Losurĭ din 1860	136.25
Acţiunile băncei austro-ungare	1003.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	317.50
Acţiunile băncei de creditŭ austr.	275.10
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.60
Napoleon-d'orĭ	9.35—
Mărcĭ 100 împ. germane	57 92½
Londra 10 Livres sterlinge	117.90

Nr. 14327 721,1—1

PUBLICAŢIUNE.

Se aduce la cunoscinţa publică, cum că pe temeiulŭ planurilorŭ economiei forestierale pentru anii 1890 pănă la 1892 aprobate de înaltulŭ ministeriu reg. un. de agricultură, comuna orăşenéscă Braşovŭ în Ungaria (Transilvania) intenţionéză de a vinde per trunchiu pe cale de oferte din următórele reviere respective părţĭ de pădure mai josŭ amintitele cantităţĭ de lemne şi anume:

In revierulŭ orăşenescŭ din cerculŭ Satulungŭ 25823 metri cubicĭ lemne de fagŭ; în revierulŭ orăşenescŭ din Cernatŭ 4720·8 metri cubicĭ lemne de fagŭ; în revierulŭ orăşenescŭ Zizinŭ şi anume: în primulŭ despărţĕmêntŭ pentru tăiatŭ 4350 metri cubicĭ lemne fagŭ; şi 2017 metri cubicĭ lemne de bradŭ. In alŭ doilea despărţĕmêntŭ pentru tăiatŭ 8489 metri cubicĭ lemne de fagŭ şi 9274 metri cubicĭ lemne de bradŭ; în revierulŭ Száraz Timiş 31037 metri cubicĭ lemne de bradŭ.

Condiţiunile de oferte şi acele contractuale se află la oficiulŭ orăşenescŭ forestieralŭ în Braşovŭ în decursulŭ órelorŭ oficióse spre esaminare din partea fiăcărui.

Oferenţii au de a'şĭ ascerne ofertele provĕdute cu unŭ timbru de 50 cr. celŭ multŭ pănă în 14 Ianuarie 1892 înainte de prândŭ la 11 óre primarului oraşului Braşovŭ, amintindŭ în oferte în litere şi cifre suma ce se oferă pentru fiăcare metru cubicŭ. Ofertele au de a conţine totdeodată şi dechiaraţiunea, cumcă oferentului îi suntŭ cunoscute condiţiunile de oferte şi acele contractuale, şi că se supunŭ lorŭ necondiţionatŭ.

Ofertului are sĕ se alăture ca vadiu 5% din preţulŭ massei de lemne ce se cumpără, amintindu-se totodată şi numele şi locuinţa oferentului.

Deschiderea ofertelorŭ va avé locŭ în 14 Ianuarie 1892 după prânzŭ la 4 óre.

Braşovŭ, 26 Noemvre 1891.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta

Trenulŭ mixtŭ: 4 óre 20 minute dimineţa.
Trenulŭ acceleratŭ (peste Cluşiu): 2 óre 48 minute după améḍĭ.
Trenulŭ de persóne: 7 óre 23 minute séra.
Trenulŭ acceleratŭ (peste Aradŭ): 10 óre 24 minute séra.

2. Dela Braşovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ acceleratŭ: 5 óre 15 minute dimineţa.
Trenulŭ mixtŭ: 11 óre înainte de améḍĭ.
Trenulŭ acceleratŭ: 2 óre 19 minute după améḍĭ.

3. Dela Braşovŭ la Zĕrnescĭ:

Trenulŭ mixtŭ: 5 óre 45 minute diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ: 2 óre 58 minute după améḍĭ.

Dela Braşovŭ la Sân-Georgiu.

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 30 minute înainte de améḍĭ.
Trenulŭ mixtŭ: 2 óre 10 minute după améḍĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ (peste Aradŭ): 5 óre 8 minute dimineţa.
Trenulŭ de persóne: 8 óre dimineţa.
Trenulŭ acceleratŭ (peste Cluşiu): 2 óre 9 minute după améḍĭ.
Trenulŭ mixtŭ: 10 óre 5 minute séra.

2. Dela Bucurecĭ la Braşovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ: 2 óre 18 minute după améḍĭ.
Trenulŭ mixtŭ: 6 óre 58 minute séra.
Trenulŭ acceleratŭ: 10 óre 17 minute séra.

3. Dela Zĕrnescĭ la Braşovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 9 óre 24 minute dimineţa.
Trenulŭ mixtŭ: 6 óre 44 minute séra.

Dela 4 Sân-Georgiu la Braşovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 30 minute înainte de améḍĭ.
Trenulŭ mixtŭ: 3 óre 10 minute după améḍĭ.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ